

'Onwaardigheid bestrijden zonder zelf je waardigheid te verliezen'

Kerst – de dag waarop we de geboorte van de vredevorst herdenken – ligt nog maar net achter ons, maar lijkt al bijna vergeten door de buitengewone dadendrang, die de nieuwe president van de VS ten toon spreidt, sinds hij op 20 januari is aangetreden. Wetenschappelijke bewijzen over klimaatverandering moeten van het internet verdwijnen, een muur op de grens van Mexico zal verschijnen, een pijpleiding over/door heilige grond van de oorspronkelijke bevolking, de Indianen, zal worden gerealiseerd en nu ligt er een presidentieel decreet om vluchtelingen te weren, evenals inwoners van zeven islamitische landen. Sinds het aantreden van Trump weten we dat leugens 'alternatieve feiten' zijn.

De werkelijkheid waarin wij tegenwoordig leven, met Trump in de VS en het opkomend populisme in Europa, doet volgens paus Franciscus en vele anderen denken aan begin jaren 30 van de vorige eeuw. Niet voor niets waarschuwt de paus voor het opkomend populisme, want wij weten immers waar dat in de jaren 30 op uitgelopen is. Dat is een tijd waaraan we liever niet terugdenken.

Toch doen we dat jaarlijks, o.a. bij de herdenking van de Holocaust. In ons land vond die herdenking afgelopen zondag, zoals gebruikelijk, plaats in het Wertheimpark te Amsterdam. Het was een indrukwekkende plechtigheid, waarbij de ernstig zieke burgervader Eberhard van der Laan woorden sprak, die mij raakten. Hij zei: "De Holocaust sterkt ons in de overtuiging om in onze dagen iedere vorm van haat direct de kop in te drukken. Dus niet bij de laatste, maar bij de eerste stap. En de beschaving van de slachtoffers inspireert ons om in onze dagen optimistisch te blijven en het goede te doen. Het onrecht vanaf de eerste stap bestrijden, de waardigheid tot en met de laatste stap bewaren. Zó bestrijden wij de onverdraagzaamheid, zonder zelf onverdraagzaam te worden."

Onwaardigheid bestrijden zonder zelf je waardigheid te verliezen. Dat is ook waar de Raad van Kerken toe oproept. Zeker, de kerken zijn zich bewust van de nood bij een groeiende groep landgenoten. Zij kunnen zich voorstellen 'dat het frustrerend is om het gevoel te hebben geen toegang te hebben tot autoriteiten en tot politici die beslissingen nemen die gevolgen hebben voor hun mogelijkheden in het leven. Als kerk willen we blijven zoeken naar solidariteit en verbondenheid met mensen en waar we kunnen hun stem versterken en pleitbezorger zijn van deze onderstroom'.

De kerken hopen dat de Tweede Kamer na de verkiezingen gevuld gaat worden met 'volksvertegenwoordigers in de ware zin van het woord', politici die bereid zijn zich constructief op te stellen. De nadruk moet niet komen te liggen op kortetermijnbelangen van specifieke groepen, maar op waarden waarop de samenleving als geheel is gebouwd. Dat zijn waarden als vrijheid in het algemeen, vrijheid van godsdienst, vrijheid van meningsuiting, respect voor persoonlijke levenssfeer en veiligheid, maar ook solidariteit, gastvrijheid en het borgen van goede zorg.'

De Raad van Kerken houdt zelf op 14 februari een verkiezingsdebat in Den Haag, waarin de ambities van de politieke partijen op lange termijn aan de orde zullen komen. Vertegenwoordigers van een aantal politieke partijen zullen hierin in gesprek gaan met vertegenwoordigers van de verschillende kerken. (Binnen de Raad van Kerken in Nederland werken zeventien kerkgenootschappen in Nederland samen. Onder meer de PKN en de R.K.-kerk in Nederland zijn erbij aangesloten.)

In onze dorpen zijn binnen en buiten onze kerkelijke gemeenten nogal wat mensen, voor wie mogelijk geldt dat bovenstaande min of meer langs hen heen is gegaan, vanwege een 'slecht nieuws gesprek', een opname en behandeling in het ziekenhuis van henzelf of van familieleden of vrienden of door het verlies van een dierbare.

Soms krijg ik ook dan de vraag: Waarom? Hoe rijm je dit met het geloof?

Marinus van den Berg, die als priester en pastor/geestelijk verzorger veel heeft gepubliceerd en lezingen heeft gegeven over afscheid en verlies, beantwoordde als volgt deze vraag:

Met opstand, twijfel en verdriet
in mijn hart, als mensen worden getroffen
door ongeluk en dood,
door onrecht en geweld,
belijd ik dat ik geloof:
in de God die de Schepper is
van alle leven,
in de God die het lijden
van mensen serieus neemt,
in de God die de lijdende mens
niet in de steek laat.

Ik kan niet geloven in de God
die het lijden zou willen.
Ik kan niet geloven in de God
die ons ziekte en rampen zendt.
Ik kan niet geloven in die onbarmhartige
en kille God ver weg.

Ik geloof in de God
die de oprechte liefde zal voltooiën.
Ik geloof in de God die te vermoeden is
in mensen die naar elkaar omzien.
Ik geloof in de God die werkt in mensen
die zorg hebben om vrede, gerechtigheid
en heelheid van de schepping.

Ik geloof in de onzichtbare God,
die ons nabijkomt in de vreemdeling,
in de weerloze die ons aankijkt.

Ik geloof in de God die ons
omhoog zal halen
als ons hart zwaar is van verdriet,
als de moedeloosheid ons bezet.
Ik geloof in de God die het geknakte
riet niet zal breken en ons niet zal vergeten.

Dat u, dat jij, zeker in situaties van verdriet en zorg, iets van deze God mag ervaren!

Hartelijke groet, ds. Anke Oosting

